

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

เทศบาลตำบลดินดำ
อำเภอจันทราบึง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

เทศบาลตำบลดินด้ามุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวัง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่อาจเกิดขึ้นในเทศบาลตำบลดินด้า แก้ไขปัญหาความเสี่ยงการทุจริตให้บรรลุผลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการและประชาชนและอำนวยความสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ 2569 โดยได้แสดงผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของเทศบาลตำบลดินด้า

คณะผู้จัดทำ

มิถุนายน 2569

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1. การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต เป็นขั้นตอนแรกของการประเมินความเสี่ยง เพื่อนำมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเชิงรุก โดยหน่วยงานภาครัฐมักจะคัดเลือกภารกิจงานหลักที่มีโอกาสเกิดการรับสินบนหรือผลประโยชน์ทับซ้อน อย่างน้อย 1 ด้าน จาก 3 ด้านหลัก

1. ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
2. ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
3. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

หลักการพิจารณาคัดเลือกโครงการหรือกระบวนการหน่วยงานสามารถเลือกหัวข้อประเมินได้โดยพิจารณาจาก 3 แนวทางหลัก เพื่อให้ครอบคลุมและตรงจุดที่สุด

2. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการวิเคราะห์และระบุจุดอ่อนในภารกิจ โครงการ หรือกระบวนการที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดซื้อจัดจ้าง การใช้อำนาจหน้าที่ และการบริหารงบประมาณ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันเชิงรุก

หมวดหมู่ความเสี่ยงการทุจริตหลัก

ในการระบุประเด็นความเสี่ยง ควรพิจารณาจากภาระงานในองค์กรเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต:** ความเสี่ยงในการใช้ดุลยพินิจเพื่อเอื้อประโยชน์ หรือการเรียกรับสินบน
2. **ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่:** การใช้ตำแหน่งหาผลประโยชน์ส่วนตน การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
3. **ด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการใช้งบประมาณ:** การเลือกสเปก การฮั้วประมูล การตรวจรับงานอันเป็นเท็จ หรือการรั่วไหลของทรัพยากร

3. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การกำหนดมาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานใช้วัดระดับความเสี่ยง แบ่งเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ เพื่อประเมินความถี่หรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดการทุจริตในกระบวนการงานนั้นๆ:

- ระดับ 1 (หายาก): โอกาสเกิดน้อยมาก หรือเกิดขึ้นในรอบหลายปี
- ระดับ 2 (ไม่บ่อย): อาจเกิดขึ้นได้นานๆ ครั้ง
- ระดับ 3 (ปานกลาง): สามารถเกิดขึ้นได้เป็นบางครั้ง
- ระดับ 4 (บ่อยครั้ง): เกิดขึ้นบ่อย หรือเป็นประจำ
- ระดับ 5 (เกิดขึ้นประจำ): เกิดขึ้นเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง หรือมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป

4. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ เพื่อประเมินความเสียหายหากเกิดการทุจริตขึ้น โดยพิจารณาจากผลกระทบ ด้านงบประมาณ กฎหมาย หรือชื่อเสียงองค์กร

ระดับ 1 (น้อยมาก): ผลกระทบต่ำมาก แก้ไขได้ง่าย

ระดับ 2 (น้อย): ความเสียหายระดับต่ำ

ระดับ 3 (ปานกลาง): เกิดความเสียหายระดับปานกลางต่อหน่วยงาน

ระดับ 4 (สูง): ความเสียหายสูง เสียชื่อเสียงระดับองค์กร หรือผู้รับบริการเดือดร้อน

ระดับ 5 (สูงมาก): เกิดความเสียหายร้ายแรง กระทบต่อสังคม วงกว้าง หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

5. การจัดทำมาตรการการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

เป็นกระบวนการประเมิน วิเคราะห์ และกำหนดแนวทางเชิงรุกเพื่อปิดจุดอ่อนในขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง การประเมินสถานะความเสี่ยง และการกำหนดมาตรการควบคุมที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางมิชอบ

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือความเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น 1 ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมี Triangle) มาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำหรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรมความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

2. กำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสดังกล่าวการกระทำทุจริตไม่เกิน 25 ครั้ง
4	สูง	มีโอกาสดังกล่าวการกระทำทุจริตไม่เกิน 20 ครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสดังกล่าวการกระทำทุจริตไม่เกิน 15 ครั้ง
2	น้อย	มีโอกาสดังกล่าวการกระทำทุจริตไม่เกิน 10 ครั้ง
1	น้อยมาก	มีโอกาสดังกล่าวการกระทำทุจริตไม่เกิน 5 ครั้ง

3. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
4	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
3	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
2	น้อย	
1	น้อยมาก	

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณา จาก ผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของ ความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ระดับ ดังนี้

4. ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	15 - 25 คะแนน
2	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	9 - 14 คะแนน
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	4 - 8 คะแนน
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	1 - 3 คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัด ระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่จัด แบ่งเป็น 4 ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน (4 Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการ จัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	15 - 25 คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือ ถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	9 - 14 คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	4 - 8 คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการ ควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	1 - 3 คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเสี่ยงของมาตรการควบคุม
ที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

5.การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงทุจริต

- มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ: กำหนดเกณฑ์การตัดสินใจที่ชัดเจน ลดการใช้ดุลยพินิจส่วนบุคคล
- มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน: จัดทำแบบคัดกรองหรือประกาศนโยบายให้เจ้าหน้าที่

เปิดเผยข้อมูลส่วนได้เสีย

- มาตรการความโปร่งใส: เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานและการจัดซื้อจัดจ้างให้สาธารณชนตรวจสอบได้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ของเทศบาลตำบลดินดำ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการที่มีความ เสี่ยงการทุจริต	ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	เกณฑ์การ ประเมิน ความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม ความเสี่ยงทุจริต
1. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ	เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ ดำเนินการเรียกรับเงินใน การออกใบอนุญาตต่างๆ เกินจากค่าธรรมเนียม ตามปกติหรือเรียกเอา สินบนจากประชาชนผู้มา ติดต่อ	ปานกลาง	ปานกลาง	1. ควบคุมกำกับและส่งเสริม ให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตาม กฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและ เป็นกลาง 2. จัดทำคู่มือแนวทางการ ปฏิบัติงาน ขั้นตอนระยะเวลา ในการอนุมัติ อนุญาตและ เผยแพร่คู่มือดังกล่าวให้ผู้ ปฏิบัติ งานและประชาชน ทราบโดยทั่วกัน
2. การใช้อำนาจและ ตำแหน่งหน้าที่	เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ ดำเนินการเรียกรับสินบน หรือค่าดำเนินการหรือ ประโยชน์อื่นใดเพื่อแลก กับการดำเนินการอำนวยความสะดวก	ปานกลาง	ปานกลาง	ผู้บังคับบัญชากำกับ กำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้ง ขอให้ประชาชนผู้รับบริการ ช่วยเป็นหูเป็นตาสอดส่อง ความประพฤติของ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
3. การใช้งบประมาณ	เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ รับผิดชอบการใช้จ่าย งบประมาณรู้เห็นเป็นใจให้ ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการหรือ เอื้อประโยชน์เพื่อเรียกรับ, สมยอม,เอื้อประโยชน์	สูง	สูง	1. ดำเนินการประกาศเผยแพร่ การจัดหาพัสดุและการ ดำเนินการคัดเลือกอย่างเป็น ธรรม โดยการแต่งตั้ง คณะกรรมการแต่ละด้านอย่าง โปร่งใสและตรวจสอบได้ 2. เปิดเผยแพร่ข้อมูลการกระทำผิด ของเจ้าหน้าที่และโทษทัณฑ์ที่ ได้รับให้เฉพาะเจ้าหน้าที่ งบประมาณได้รับทราบเพื่อ ให้เกิดความเกรงกลัว

